

Sygnatura akt VI Ka 462/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **15 lipca 2014 r.**

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Mika

Sędziowie SSO Kazimierz Cieślukowski

SSR del. Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

Protokolant Agata Lipke

przy udziale Andrzeja Zięby

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2014 r.

sprawy **D. J.** ur. (...) w Z.,

córki K. i A.

oskarżonej z art. 178a§4 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżoną

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 18 marca 2014 r. sygnatura akt II K 1291/13

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 636 § 1 kpk

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- z opisu przypisanego czynu eliminuje działanie oskarżonej w warunkach powrotu do przestępstwa i kwalifikuje ten czyn z art. 178 a § 1 kk ustalając, iż przepis ten jest również podstawą wymiaru kary;

- na mocy art. 69 § 1 i 2 kk, art. 70§ 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej w punkcie 1 kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres 2 (dwóch) lat próby;

2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje mocy;

3. zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa wydatki postępowania odwoławczego w kwocie 20 zł (dwadzieścia złotych) i wymierza jej opłatę za II instancję w kwocie 60 zł (sześćdziesiąt złotych).

Sygn. akt VI Ka 462/14

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 15 lipca 2014r.

Sąd Rejonowy w Zabrze wyrokiem zaocznym z dnia 18 marca 2014r., w sprawie o sygn. II K 1291/13, uznał oskarżoną D. J. za winną popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 19 października 2013r. w Z., będąc w stanie nietrzeźwości, wyrażającym się zawartością alkoholu w wydychanym powietrzu: 1 badanie 0,31 mg/dm³, 2 badanie 0,35 mg/dm³, prowadziła w ruchu lądowym samochód osobowy marki S. (...) o nr rej. (...), przy czym czynu tego dopuściła się będąc uprzednio skazaną za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze, sygn. akt VII K 1662/08, tj. czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 178a § 4 kk i za ten czyn na mocy art. 178a § 4 kk wymierzył oskarżonej karę 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Na mocy art. 42 § 2 kk Sąd Rejonowy orzekł wobec oskarżonej środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, a na mocy art. 49 § 2 kk świadczenie pieniężne w kwocie 300 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Sąd zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe obejmujące wydatki w kwocie 90 złotych oraz opłatę sądową w wysokości 60 złotych.

Od niniejszego wyroku apelację wywiodła oskarżona, która zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając mu:

- obrazę prawa materialnego tj. art. 1 § 1 kk poprzez przyjęcie, że oskarżona dopuściła się czynu zabronionego będąc uprzednio karana za przestępstwo podobne, podczas gdy oskarżona rzeczywiście dopuściła się przeszłości przestępstwa z art. 178a § 1kk, jednakże nastąpiło to przed wprowadzeniem noweli do procedury karnej zaostrzającej kary dla osób uprzednio skazanych za prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu, zatem przestępstwo popełnione przed datą nowelizacji nie może wywierać negatywnych skutków dla oskarżonej;
- obrazę prawa materialnego tj. art. 107 § 4 kk poprzez jego niezastosowanie podczas gdy w chwili wydania wyroku poprzednie przestępstwo, którego dopuściła się oskarżona w dacie wyrokowania, tj. 18 marca 2014r., uległo zatarciu, co z kolei spowodowało błędną kwalifikację prawną czynu oskarżonej z art. 178a § 4 kk, podczas gdy w niniejszym przypadku należało zastosować art. 178a § 1 kk;
- obrazę przepisów postępowania, a to art. 6 kpk poprzez uniemożliwienie oskarżonej obrony;
- obrazę przepisów postępowania, a to art. 479 § 1 kpk poprzez wydanie wyroku zaocznego pomimo braku podstaw do jego wydania, tj. błędne przyjęcie, iż oskarżona otrzymała wezwanie na rozprawę;
- rażącą niewspółmierność kary.

Stawiając takie zarzuty skarżąca wniosła o zmianę wyroku poprzez zakwalifikowanie czynu oskarżonej z art. 178a § 1 kk i wymierzenie jej kary w dolnej granicy zagrożenia, ewentualnie o przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Osobista apelacja oskarżonej okazała się zasadna na tyle, że w następstwie jej wywiedzenia konieczna stała się zmiana zaskarżonego wyroku poprzez eliminację z opisu przypisanego oskarżonej czynu działania w warunkach powrotu do przestępstwa, zakwalifikowanie tegoż czynu z art. 178a § 1 kk i przyjęcie, iż przepis ten jest także podstawą wymiaru kary, a nadto – w związku z tak przyjętą kwalifikacją prawną jej zachowania – zastosowanie dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, orzeczonej w pkt 1 wyroku.

Jako że skarżąca nie kwestionowała poczynionych przez Sąd meriti ustaleń faktycznych, wprost wskazujących na jej sprawstwo czynu polegającego na prowadzeniu feralnego dnia pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym będąc w stanie nietrzeźwości, stwierdzić należy, że Sąd I instancji należycie i w sposób pełny przeprowadził postępowanie dowodowe, zgromadzony materiał dowodowy poddając ocenie zgodnej z zasadami wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, czyniąc na tej podstawie prawidłowe ustalenia faktyczne. Nadto analiza ta nie wykraczała poza ramy swobodnej oceny dowodów. Sąd pierwszej instancji, wbrew temu, co twierdzi apelująca, także w sposób poprawny zastosował przepisy prawa materialnego, dokonując w dacie wyrokowania prawidłowej kwalifikacji prawnej

czynu; w konsekwencji prawidłowo przypisał oskarżonej popełnienie przestępstwa wyczerpującego znamiona typu czynu zabronionego z art. 178a § 4 kk.

Przechodząc do ustosunkowania się do podniesionych przez oskarżoną zarzutów, na wstępie należy odnieść się do zarzutu rażącego i mającego wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 6 kpk i art. 479 § 1 kpk, polegającego na rozpoznaniu sprawy w trybie zaocznym bez udziału oskarżonej, co zdaniem skarżącej pozbawiało ją prawa do prowadzenia skutecznej obrony. Nie ma racji jednak skarżąca, że w postępowaniu przed Sądem Rejonowym doszło do naruszenia przepisów określających zasady odstąpienia od przestrzegania obowiązku udziału osoby oskarżonej w rozprawie głównej.

Postępowanie jurysdykcyjne w tej sprawie rozpoczęło się w trybie uproszczonym w dniu 18 marca 2014r., kiedy to – wobec niestawiennictwa oskarżonej – Sąd Rejonowy na podstawie regulacji zawartej w art. 479 § 1 kpk zdecydował o prowadzeniu rozprawy pod nieobecność oskarżonej. Oskarżona D. J. na termin rozprawy została w sposób prawidłowy i skuteczny wezwana, odbierając osobiście przesyłkę w tym przedmiocie wraz z odpisem aktu oskarżenia w dniu 20 lutego 2014r., co niezbieżnie wynika z treści dowodu doręczenia jej wezwania (k. 37). Na rozprawę zatem nie stawiała, nie usprawiedliwiła swojej nieobecności, jak też nie wносиła o odroczenie terminu rozprawy, co trafnie następnie podkreślił Sąd I instancji w treści swojego orzeczenia z dnia 3 kwietnia 2014r., nie uwzględniając sprzeciwu oskarżonej od wyroku zaocznego, który został wydany po zamknięciu przewodu sądowego w dniu 18 marca 2014r. Z całą mocą należy podkreślić zatem, że wbrew twierdzeniom skarżącej Sąd orzekający w tym dniu nie naruszył przepisów określających zasady odstąpienia od przestrzegania obowiązku udziału oskarżonej w rozprawie głównej, a nadto – wobec braku usprawiedliwienia swojej nieobecności przez oskarżoną – mógł prowadzić postępowanie bez jej udziału, odczytując jedynie w trybie art. 479 § 2 kpk złożone przez nią wyjaśnienia w toku postępowania przygotowawczego. Niezależnie od powyższego należy stwierdzić na marginesie, iż tylko pobieżna lektura dokumentów zawierających złożone przez oskarżoną podpisy, a to w dniu 20 lutego 2014r. na zwrotnym poświadczeniu odbioru przez oskarżoną wezwania (k. 37), parokrotnie pod postanowieniami o przedstawieniu zarzutów i zmianie zarzutów oraz w protokołach przesłuchania podejrzanej (k. 8-11, 21-23) oraz podpis nakreślony pod środkiem odwoławczym (k. 58) wskazuje na to, iż to oskarżona wszystkie te podpisy osobiście złożyła, podpisu więc na k. 37 nie mogła nakreślić jej matka A. J., której zgola odmienny podpis widnieje przecież na zaświadczeniu załączonym na k. 61.

Okolicznością w istocie bezsporną i nie budzącą wątpliwości w świetle wyjaśnień oskarżonej, zeznań świadka oraz zgromadzonych dokumentów był fakt prowadzenia przez oskarżoną pojazdu mechanicznego i zatrzymanie jej do kontroli drogowej feralnego dnia około godziny 22.47. Ustalenia faktyczne opisane przez Sąd jurysdykcyjny, gdy uznał on, iż D. J. kierując krytycznego dnia pojazdem mechanicznym w ruchu lądowym znajdowała się w stanie nietrzeźwości są trafne i przekonujące, opierają się na bezstronnej analizie dowodów, nie wykraczają poza ramy swobodnej oceny, uwzględniają całokształt okoliczności sprawy, zasady wiedzy i doświadczenia życiowego oraz reguły prawidłowego rozumowania. Analiza akt sprawy, zwłaszcza zaś dokumentu w postaci protokołu użycia urządzenia kontrolno – pomiarowego A(...), dowodzi niezbieżnie, iż pierwsza seria badań oskarżonej na zawartość alkoholu w organizmie nastąpiła bezpośrednio po zatrzymaniu jej do kontroli drogowej – na miejscu tejże kontroli – odpowiednio o godzinie 22.49 i 23.05. Wyniki owych badań zobrazowane były w formie protokołu użycia tego urządzenia (k. 3); wskazywały one dwukrotnie u oskarżonej zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu – odpowiednio 0,31 mg/l i 0,35 mg/l, a zatem na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu stanowiącą o stanie nietrzeźwości.

Powyższe ustalenia słusznie zatem posłużyły Sądowi meriti do ustalenia odpowiedzialności D. J. za czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa.

Oskarżonej trafnie przypisano popełnienie czynu realizującego znamiona przestępstwa z art. 178a § 4 kk, albowiem w czasie prowadzenia przez nią pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości była ona osobą prawomocnie skazaną wyrokiem Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 10 lutego 2009r., w sprawie o sygn. akt VII K 1662/08. W/w wyrokiem orzeczono wobec D. J. samoistną karę grzywny w wymiarze 30 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości każdej z nich na kwotę 20 złotych, środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat (który biegł od dnia zdarzenia, tj. 22 listopada 2008r.) oraz świadczenie pieniężne na rzecz Wojewódzkiego

Pogotowia Ratunkowego w K.. Niniejszy wyrok stał się prawomocny z dniem 18 lutego 2009r. W dniach 5 i 10 czerwca 2009r. wykonane zostały kara grzywny oraz świadczenie pieniężne, natomiast w dniu 22 listopada 2010r. wykonano zakaz prowadzenia pojazdów (k. 70-71, 74).

Choć nie ma racji skarżąca podnosząc nieprawidłowe zastosowanie przez Sąd merytoryczny w dacie wyrokowania przepisu art. 178a § 4 kk, niewątpliwie bowiem w dacie popełnienia czynu objętego niniejszym aktem oskarżenia była ona prawomocnie skazana za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, przywołany wyżej wyrok skazujący nie zatarł się, znaczenia zaś dla pociągnięcia jej do odpowiedzialności za czyn spenalizowany w art. 178a § 4 kk nie mógł mieć fakt, iż wcześniejszego czynu, realizującego znamiona przestępstwa z art. 178 a § 1 kk, dopuściła się ona jeszcze przed wejściem w życie ustawy z dnia 12 lutego 2010r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska, a więc przed dniem 1 lipca 2010r., to jednak na skutek złożenia przez nią środka zaskarżenia konieczna stała się korekta zaskarżonego wyroku wobec zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo określone w art. 178a § 1 kk.

Zgodnie z treścią art. 107 § 4 kk z dniem 10 czerwca 2014r. przedmiotowe skazanie uległo zatarciu z mocy prawa, a zatem – skoro z tą chwilą skazanie uważa się za niebyłe, jak stanowi art. 106 kk, to w dacie wyrokowania w II instancji odpadło znamię z art. 178a § 4 kk wcześniejszego prawomocnego skazania oskarżonej za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, co uzasadnia przypisanie jej jedynie występku w podstawowej formie z art. 178a § 1 kk. Jak wskazuje SN w swoim orzeczeniu, fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego prawomocnego skazania za przestępstwo z art. 178a § 1 kk lub wymienione w art. 178a § 4 kk, zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178a § 1 kk, uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178a § 4 kk także wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania. Nie stanowi natomiast przeszkody do przyjęcia odpowiedzialności na podstawie art. 178a § 4 kk zatarcie w dacie wyrokowania skazania za przestępstwo, którego częścią było orzeczenie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jeżeli będący przedmiotem osądu czyn określony w art. 178a § 1 kk został popełniony w okresie obowiązywania tego zakazu (tak SN w postanowieniu z dnia 21 VIII 2012r., IV KK 59/12, OSNKW 2013/1/3, Lex 1261016).

W niniejszej sprawie niewątpliwie – jak słusznie ustalił Sąd orzekający - oskarżona prowadziła pojazd już po upływie orzeczonego przez Sąd Rejonowy w Zabrzu zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jednakże w dacie wyrokowania przez Sąd Okręgowy wcześniejsze skazanie uległo zatarciu z mocy prawa, a tym samym fakt uprzedniego skazania nie może rodzić od tej chwili dla skazanej żadnych negatywnych konsekwencji – wobec przywrócenia jej statusu osoby niekaranej.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego oskarżonej D. J. wyeliminował stwierdzenie o jej wcześniejszym prawomocnym skazaniu, przytaczanym wyrokiem, za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, czyn ten zakwalifikował z art. 178a § 1 kk i wskazał równocześnie ten przepis za podstawę wymiaru kary pozbawienia wolności. Uwzględniając przywrócony de facto w niniejszej sprawie podczas wyrokowania oskarżonej status osoby niekaranej, w ocenie Sądu odwoławczego wymierzona kara 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest współmierna do stopnia winy oskarżonej i okoliczności przypisanego jej czynu, nie mogąc być uznana w żadnej mierze za rażąco surową. Tak kształtowana kara zdaniem Sądu spełnia cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do oskarżonej, a także cele w zakresie kształtowania świadomości społecznej.

Decydując o warunkowym zawieszeniu wykonania orzeczonej kary Sąd odwoławczy uwzględnił przesłanki z art. 69 kk, przyjmując, że można wobec oskarżonej wysnuć pozytywną prognozę co do jej zgodnego z prawem zachowania w przyszłości. Oskarżona jest obecnie osobą niekaraną, a ocena właściwości i warunków osobistych oskarżonej, mająca znaczenie dla oceny, czy zasadne w sprawie pozostawać będzie orzeczenie wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, skłoniła Sąd odwoławczy do wniosku, że wystarczającą wobec oskarżonej karą pozostanie kara pozbawienia wolności orzeczona z warunkowym jej zawieszeniem. Sąd Okręgowy uznał zatem, że wymierzenie oskarżonej kary pozbawienia wolności w takiej formie pozostanie wystarczające dla

osiągnięcia wobec niej celów kary. Cele prewencji indywidualnej bez wątpienia spełnione zostaną przez orzeczenie takiej kary, w szczególności zaś tak wymierzona kara zapobiec powinna powrotowi oskarżonej do przestępstwa. Możliwość wykonania w okresie 2 lat próby warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności w wymiarze 3 miesięcy powinna skutecznie odwieść oskarżoną od popełniania kolejnych przestępstw, w tym zwłaszcza tych, z którymi związane jest naruszanie kardynalnej zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. Popelnienie przez oskarżoną przestępstwa przypisanego jej osobie wyrokiem w niniejszej sprawie nie uzasadnia przy tym uznania, że wyłącznie kara pozbawienia wolności orzeczona bez warunkowego zawieszenia jej wykonania stanowić będzie karę właściwą, a przy tym nie naruszy ona zasady ultima ratio kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia, określonej w art. 58 § 1 kk.

Konkludując, orzeczona w postaci nieizolacyjnej kara 3 miesięcy pozbawienia wolności, jak również środki karne w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i świadczenia pieniężnego w żadnym razie nie mogą uchodzić za rażące surowe. Odpowiadają one w pełni dyrektywom i przesłankom wymiaru kary określonym w art. 53 § 1 i 2 kk, co pozwala przyjąć, iż spełnią swoje cele zarówno w zakresie społecznego, jak i indywidualnego oddziaływania.

Nie znajdując innych uchybień, w szczególności tych, które podlegają uwzględnieniu niezależnie od kierunku i granic wniesionego środka odwoławczego, Sąd Okręgowy utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w pozostałej części.

Nadto zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa wydatki poniesione w postępowaniu odwoławczym w kwocie 20 złotych oraz wymierzył jej opłatę w kwocie 60 złotych, będącą konsekwencją wymierzonej kary.